

Vaccinaties

Trees Ameloot

Wat is een inenting?

Een inenting is het binnenbrengen van een stof in het lichaam ter genezing of voorkoming van infectieziekten. Meestal gebeurt inenting door middel van een inspuiting. Bij een inenting maakt men gebruik van de eigenschap van het lichaam om te reageren op elke vreemde stof die in het lichaam waargenomen wordt. Dit noemt men een immuunreactie.

Een immuunreactie bestaat in de aanmaak van stoffen (antistoffen) en/of het aanmaken van cellen. Deze zijn geschikt om vreemde stoffen, cellen of delen van organismen op te ruimen. Soms volstaat deze reactie niet om de ziektekiemen op te ruimen en wordt de persoon toch ziek. Er is een onderscheid tussen passieve en actieve immunisatie:

- passieve immunisatie: als antistoffen, afkomstig van een ander persoon, worden ingebracht, waardoor de infectie kan onderdrukt worden;
- actieve immunisatie: bij een vaccinatie wordt ofwel een verzwakte ziekteverwekker (levend vaccin) of een (niet of minder schadelijk) deel van een ziekteverwekker (dood vaccin) ingebracht. De persoon krijgt hierdoor de ziekte niet, maar zijn lichaam zal een immuunreactie opbouwen.

Bij contact met de echte ziekteverwekker zal het lichaam sneller reageren omdat het zich het vroeger contact en zijn reactie erop 'herinnert'. De ziekte zal zich dan ook niet uiten.

Voor de meeste ziekten waartegen men vaccineert, heeft men vastgesteld dat de toediening van een enkele vaccinatie geen voldoende antwoord geeft. Daarom biedt men voor de verschillende ziekten een reeks van twee of drie vaccinaties aan. De reactie wordt immers sneller en heviger als het contact herhaald werd.

Het basisvaccinatieschema

Vandaag kan men voor vele aandoeningen een vaccin geven, telkens via een reeks van twee, drie of vier inspuitingen. Meestal worden de vaccins ook gegroepeerd gegeven. Vaccinatoren zijn Kind & Gezin, CLB, de huisartsen, de kinderartsen, de spoedgevallenartsen en arbeidsgeneesheren. Om een gelijklopend aanbod door de vaccinatoren te verzekeren, stelt de Vlaamse overheid op advies van de Hoge Gezondheidsraad (HGR) een vaccinatieschema op (zie <http://www.zorg-en-gezondheid.be/basisvaccinatieschema>).

Door dit basisvaccinatieschema bieden alle vaccinatoren de verschillende vaccinaties aan op dezelfde leeftijd. De ziekten waarvoor men vaccins aanbiedt, zijn: kinderverlamming, klem, kroep, twee vormen van meningitis (hemophilus influenzae en meningococcus van het serogroep C), mazelen, dikoor, rode hond, kinkhoest, een vorm van geelzucht (hepatitis B), baarmoederhalskanker (verschillende types van humaan papillomavirus) en een vorm van longontsteking (pneumococcus). De vaccins uit het basisschema worden gratis ter beschikking gesteld aan alle vaccinatoren.

Wat is het doel van de vaccinaties?

1. Het eerste doel van de vaccinaties is voorkomen dat de persoon (individu) de ziekte krijgt doordat er een individuele bescherming opgewekt wordt.
2. Daarnaast is het ook de bedoeling dat de bevolking of een bevolkingsgroep beschermd wordt. Als er voldoende individuen beschermd zijn, verhinderen zij de verspreiding van de ziekteverwekkers in de bevolkingsgroep vermits zij de ziektekiem niet verder zullen overdragen. Als het aantal beschermde individuen (vaccinatiegraad of coverage)

groot genoeg is, zullen zij uiteindelijk verhinderen dat ook de niet-gevaccineerde individuen besmet raken (groepsimmunitet). Groepsimmunitet kan men alleen bekomen als iedereen maximaal gevaccineerd wordt. De nodige coverage voor de meeste vaccins ligt rond 95%. Het toedienen van de vaccins door het CLB en Kind & Gezin heeft de coverage aanzienlijk verhoogd. Dit komt omdat het vaccinatieschema ook zeer strikt nagekeken en opgevolgd wordt en omdat zowel het vaccin maar ook de toediening gratis gebeurt.

3. Ten slotte hoopt de WGO (Wereldgezondheidsorganisatie) dat door doorgedreven vaccinatiecampagnes een aantal ziektekiemen (die alleen van mens op mens overgedragen worden) kunnen verdwijnen. Dit is gelukt voor pokken en men hoopt op termijn dit ook voor andere infectieziekten (o.a. mazelen, polio) te kunnen bekomen.

Aandacht! Aandacht!

Het succes van de vaccinaties dreigt ook hun zwakke punt te worden. Hoe minder de bevolking geconfronteerd wordt met de ernstige gevolgen van de ziekten waartegen gevaccineerd wordt, hoe gemakkelijker men ook afziet van de vaccinatie. Een ander gevolg is ook dat de anti-vaccinatie-lobby meer zeggenschap krijgt en dat een aantal ouders hun betoog gaat volgen. Hierdoor zou noodzakelijke beschermingsgraad in het gedrang kunnen komen.

Het is daarom de taak van het CLB niet enkel om de vaccinaties aan te bieden maar er ook volop achter te staan en de aandacht van de publieke opinie wakker te houden. En... denken wij er daarbij ook aan onze eigen vaccinatiestatus op te volgen?

Trees Ameloot is verantwoordelijke preventieve gezondheidszorg en preventiebeleid op de VCLB-Koepel.